

Vi t Nam ch u nh h ng văn hóa Ý không sâu r ng, tr c 1975 sinh viên du h c Ý ch kho ng 300 ng i. Tuy nhiên nhi u ng i VN bi t đ n qu c gia n y nh có Tòa Thánh Vatican, là vùng đ t thánh k di u mà m i tín đ Thiên Chúa Giáo đ u mong c m t l n trong đ i đ c hành h ng Roma. Vatican di n tích 0.44 km² (44 hectares). Theo các tài li u thì năm 326, ng i thánh đ ng đ u tiên, qu ng tr ng Constantinian, đ c xây đ ng trên m c a thánh St. Peter. T khi xu t hi n thánh đ ng, b t đ u có dân c th a th t chung quanh. N i c a Giáo hoàng n m g n qu ng tr ng đ c xây đ ng t th k V. Vatican tr i qua nhi u th i k thay đ i c a l ch s .

Mãi cho đ n Hi p c Lateran (Lateranverträge/Lateran Treaty) Benito Mussolini và Pietro Cardinal Gasparri thay m t cho vua Victor Emanuel III và Giáo Hoàng Pius XV ký ngày 07.6.1929 Vatican đ c t tr , lãnh th Vatican bao g m m t vùng đ t đ c xây t ng chung quanh dài 3,2 km, n m gi a th đô Roma g i là “stato della Città del Vaticano”. Đ c Giáo Hoàng là ng i đ u hành qu c gia nh bé n y đ i s giúp đ c a H ng Y Đoàn, Đ c Giáo Hoàng b nhi m H ng Y gi ch c v các b trong Tòa Thánh nhi m k 5 năm. Dân s h n 1000 ng i, có quân đ i riêng đ c thành l p ngày 22.01.1506 b i Giáo hoàng Julius II đ b o v và canh gác, hi n nay kho ng 101 ng i theo truy n th ng ph i là ng i Th y S . Qu ng tr ng thánh St. Peter, là n i t p trung tinh hoa c a các th i đ i, đ c xây đ ng năm 1667 do nh ng nhà ki n trúc, đi u kh c n i ti ng. Qu ng tr ng đ c bao b c b i vòng cung g m 284 c t tr , có th ch a 25 ngàn ng i. Trên các c t này kh c 140 t ng thánh, c t tr đá chính gi a đ c v n chuy n v t Ai C p năm 40 sau công nguyên. Ngoài nh ng cung đ i n l ng l y còn có h n 20 b o tàng và th vi n.

Nhà c Ý n m v phía Nam Âu Châu dân s 60.054511 ng i, ch a tính nh ng ngu i Ý t th k th 19 di c ra n c ngoài l p nghi p: USA (9 tri u); Nam M Sūdamerika (4,2 tri u); Th y S (370.000); Đ c (300.000?)... T ng s n l ng GDP (Gross Domestic Product) tính theo đ u ng i 38.996\$ (2008). Di n tích 301.336 km², m t đ trung bình 199/ km², biên gi i phía b c là dãy Alpen giáp v i Pháp, Th y S, Áo và Slovenia. Trong lãnh th c a Ý có hai qu c gia đ c l p là: San Marino và Vatican, còn Campione d'italia là vùng đ t c a Ý n m trong lãnh th Th y S. Ý là m t bán đ o dài gi ng hình „bàn chân“ đ c bao quanh i phía tây bi n Tyrrhenian và phía đông bi n Adriatic. Dãy Alpennin ch y dài gi ng nh x ng s ng c a bán đ o này; và là biên gi i phía b c có nhi u h , h l n nh t là Garda (370 km²); Po là sông chính ch y t dãy Alpen i biên gi i phía tây Ý, xuyên qua đ ng b ng Lombardy vào Bi n Adriatic. Nhà c Ý có nhi u đ o, hai đ o l n nh t là Sicilia (25.708 km²) và Sardinia (24.090 km²). Nh ng thành ph l n quan tr ng: Rom, Mailand, Turin, Genua, Paermo, Bologna, Florenz, Catania, Venedid, Bari, Triest, Messina, Verona, Padua, Cagliari. Các phi tr ng qu c t : Rom, Mailand và Venedig và nh ng h i c ng quan tr ng: Genua, Neapel, Venedig, Livorno, Palermo và Triest.

Hệ thống giao thông và đường sắt: 19.394 km; đường bộ 654.676 km, hàng hải 6957 km là xa lộ (nền xe chạy trên xa lộ phía trên thu được) đường sông dài 2400km. Núi Mont Blanc (Monte Bianco) cao nhất, về phía Nam còn có núi lửa hoạt động. Ý trải qua thời gian lập quốc cũng là một phong trào thi chí đi qua nhiều triều đại, sự hiện diện của con người tại đây có từ thời đồ đá khoảng 200.000 năm trước. La Mã cổ đại có nền văn minh phát triển trên bán đảo Ý. Thời kỳ thứ 8 trước Công Nguyên, trở thành một đế chế trải dài theo Địa Trung Hải. Đế chế này đã thống trị toàn bộ các vùng lân cận. Quốc gia Ý được lập, cũng ôm lấy các quốc gia Âu Châu: Anh, Pháp, Đức, Hoà Lan, Tây Ban Nha từng dùng sức mạnh đánh chiếm các quốc gia chung quanh. Thời chiến I (1914-1918) Ý đứng về phía liên quân Anh-Pháp. Tháng 11.1918 Ý đánh bại Đế chế Áo-Hung. Trong cuộc chiến này 600.000 người Ý thiệt mạng, nền kinh tế sụp đổ và thị trường phát triển và thụt lùi nghiêm trọng.

Năm 1921 Mussolini được bầu vào nghị viện của nhà nước Phát xít. Năm 1922 B.Mussolini tổ chức Đảng法西斯 Ý đi về Roma để biểu diễn "La marcia di Roma" và sau đó vua Ý Victor Emmanuel III trao quyền hành cho ông ta. Mussolini được gọi là Duce "chủ huy" giữ vai trò là thủ tướng, Mussolini dần dần chuyển chính quyền sang chế nghĩa phát xít. Mussolini là thân hữu của Adolf Hitler (1889-†1945) cùng tổ chức hợp tác Đế chế Đức và Áo. Năm 1936 Ý xua quân đánh chiếm Ethiopia. Năm 1938 Mussolini đứng ủng hộ Hitler sát nhập Áo và lập ra hiệp ước Munich. Đế chế法西斯 (1939-1945) Mussolini lúc đầu không dám can thiệp cùng phía Đức, vì quân đội Ý còn yếu kém, nhưng tháng 4.1939 Ý chiếm Albania, Bắc Phi (Nordafrika), năm 1940 Pháp bại Đức đánh bại, ngày 23.6.1940 Pháp đầu hàng Đức. Mussolini nghĩ thế cục đã đến tay nên quyết định tham gia cuộc chiến, hy vọng trở thành Phát xít Đức-Ý-Nhật sẽ chiếm thống trị trong một thời gian ngắn. Tháng 10.1940 Ý chiếm Hy Lạp dùng Albania làm bàn đạp nhưng phải rút lui. Sau khi Ý chinh phục Somalia thuộc địa của Anh năm 1940, bộ quân Đế chế Minh phải công nhận thời hạn ngừng. Quân Ý bại Đế chế Minh đánh bại tại Bắc Phi, và chế độ về những sự kiện các quân đội Đức Quốc Xã đẩy lùi chế độ Erwin Rommel. Năm 1943 Vua Vittorio Emanuele và nhóm đối lập với Mussolini tháng 6.1943 lật đổ chính quyền do Mussolini lãnh đạo, Mussolini bị bắt giữ tháng 7.1943. (sau đó nhét toán cùng quân Đức của Otto Skorzeny giải thoát). Các đường chính quyền Phát xít Ý trước kia bị cầm đầu hoạt động trở lại, có các cuộc đàm phán hòa bình bí mật với phe Đế chế Minh tháng 9.1943. Ngay lập tức Đế chế Đức công nhận Ý đứng ủng hộ Mussolini và trở thành một trung gian. Phận đất đai sẽ chiếm đóng Phát xít, dưới lãnh đạo của Mussolini, nên xảy ra cuộc nổi dậy chiếm đóng máu giết quân du kích Ý và quân đội Phát xít. Ý được giải phóng 25.04.1945. Phe trước Phát xít thua trận, Mussolini (1883-†1945) bị bắt và lập tức được đưa vào tòa án binh ngày 28.4.1945 sau đó ông bị treo cổ với vợ Clara Petacci (1912-†1945) tại Giulino di Mezzegra Comer. Cuộc sống của những ông chúa, đức tài ngang đức, đến lúc mất vợ, xuôi tay ra đi với hai bàn tay trắng, cát bụi trở về với các bụi. (Bài học trong lịch sử cho thấy chế độ Phát xít, Công sản đức tài không thu lòng dân dù có đảo trời. Thiên đường công sản tại Nga sụp đổ năm 1989 kéo theo các nước Đông Âu, nhà đức tài Ceausescu của đảng CS Romania bị lật đổ về chế độ dân chủ ngày 24.12.1989)

Năm 1949 Ý trở thành một quốc gia Minh qua kế hoạch Marshall, "chế độ trình phục hồi

Châu Âu" (European Recovery Program viết tắt ERP) M giúp Ý khôi phục nền kinh tế. M i năm sau Ý phát triển kinh tế mạnh. Ý là quốc gia phát xuất mẽt phần văn hóa Âu Châu, cũng là nơi khởi đầu ra phong trào Phục hưng. Thủ đô Roma từng là trung tâm của nền Văn Minh cổ và là trung tâm của Giáo Hội Thiên Chúa Giáo. Từ năm 1948 theo hiến pháp viết trong hiến pháp (Parlamento), có Viện dân biểu (Camera dei Deputati) và Thượng viện (Senato della Repubblica), mẽt cơ quan tư pháp độc lập, và cơ quan hành pháp có Hội đồng Bộ trưởng (Consiglio dei ministri), do thủ tướng (Presidente del consiglio dei ministri) lãnh đạo. Thủ tướng (Presidente della Repubblica) đứng đầu quốc gia và mẽt số dân biểu của vùng biểu diễn nhiệm kỳ bốn năm. Thủ tướng chỉ định thủ tướng, người đứng đầu các chức vụ bộ trưởng (đứng đầu từng bộ ngành chỉ định chính thức). Hội đồng Bộ trưởng phải đứng trước sự tin cậy (fiducia) của cả hai viện. Ý đã gia nhập Liên hiệp quốc năm 1955 và là mẽt thành viên của khối Nato (Tổ chức Hiệp định Bắc Đại Tây Dương). Hợp tác kinh tế và phát triển (OECD), Tổ chức Thương mại Thế giới (GATT/WTO), Tổ chức An ninh và Hợp tác Châu Âu (OSCE) và Hội đồng Âu Châu, từng gia nhập các tổ chức CSCE năm 1994, EU năm 1996 và G8 năm 2001 và mẽm chức vụ chủ tịch EU từ tháng 7 tới tháng 12 năm 2003. Ý là quốc gia phát triển hàng đầu 7 trên thế giới trở thành mẽt thành viên không thuộc tổ chức của Hội đồng Bộ An Liên Hiệp Quốc.

Hàng năm có hàng triệu (1) du khách hành hương Roma hay mùa hè tắm biển. Phần lớn người miền Nam Đ c thuộc Ý nghề hè (khu vực cách từ Đ c 600 km đến vùng biển Đ a trung hải của Ý). Kỹ thuật sản xuất „made in Italy“ xe hơi Auto gồm có (Fiat Group, Aprila, Piaggio, Ducati, Ferrari, Maserati, Lamborghini, Pagani). Máy bay các loại (Agusta, Alenia, Finmeccanica) tàu thủy (Fincantieri). Các loại du thuyền (Ferretti, Azimut). Xuất xứ xe, máy móc, vải sợi, cá, đá cẩm thạch (Marmo), lúa mì, gạo, bắp, Oliven, rau, trái cây, rượu nho, bò, và các loại giày da, thời trang Armani Valentino, Versace, Benetton, Luxottica..) đứng đầu thế giới và hoá học... Ngành nghề sản xuất các nguyên liệu cần thiết cho ngành công nghiệp và nhu cầu năng lượng.

Những nhà bác học như : Galileo Galilei (1564-†1642) sinh tại thành phố Pisa tây bắc Ý, ông bác bỏ lý thuyết của Aristotle cho rằng “vật nặng thì rơi chậm, vật nhẹ thì rơi nhanh”. Galilei thí nghiệm chứng minh rằng nếu không có sức cản của không khí thì các vật rơi xuống cùng mẽt lúc, như vậy vật nặng hay nhẹ đều rơi với vận tốc như nhau. Năm 1609 ông chế ra kính viễn vọng, ngày 09.01.1610 là lần đầu ông quan sát được thiên văn khám phá ra mẽt số nhân loại, và chứng minh thuyết của nhà bác học người Ba Lan Nicolaus Copernicus (1473-†1543) rằng: trái đất và các hành tinh khác đều di chuyển theo quỹ đạo của mẽt Tr i là đúng.. Năm 1610, khi Galileo xuất bản cuốn Sidereus Nuncius, trong đó nêu quan điểm mẽt tr i là trung tâm của vũ trụ, ông đã nhận được lời tán thưởng của cả Johannes Kepler, nhà thiên văn học tài ba và Jesuit Clavius, tác giả của lịch Gregorian.

Quan điểm nhà thờ Thiên Chúa thời kỳ gi i tin rằng “Trái đất đứng yên” Tòa án dị giáo kết án

ông đi ngược lại giáo dục? Nhưng ông phải sám hối để khỏi bị tä hình. Nhưng ông không bao giờ bị lý thuyết "trái đät vän quay". Về già ông bị mù mắt. Ông được tôn vinh là nhà khoa học thực nghiệm, dù mù nhưng ông vẫn thực hành vũ trụ bao la, và Khoa học lý thuyết của Galilei đóng góp cho nhân loại khám phá ra không gian và vũ trụ. Nhưng cũng ngược lại Giáo hoàng John Paul II (1920-†2005) nhận nhiệm vụ hòa bình với khoa học bắt đầu ngay từ nhiệm vụ của ngài vào tháng 10.1978. Đến ngày 10.11.1979 trong lần tiếp xúc với nhà vật lý 100 của Albert Einstein (1879-†1955) Đác Giáo hoàng yêu cầu các Học giả, Sĩ gia và các nhà Thiên học đi tra vấn Galileo một cách khéo léo. Một ủy ban được thành lập và đưa ra kết luận năm 1992. Đác Giáo hoàng tha lỗi cho sai lầm do tòa án dị giáo gây ra vì đã buộc tội nhà Thiên văn học. "Hãy tha lỗi cho chúng tôi về thái độ thù địch... do sự thiếu hiểu biết và sự do chính thức trong khoa học". Đánh giá công lao nghiên cứu của Galilei, người ta ghi trên bia mộ: „Ông đã mở mắt giác, vì trong thiên nhiên không còn cái gì ông chưa thấy“

-Enrico Fermi (1901-†1954) nhà Vật lý do công việc phân rã Beta, phát triển của lò phản ứng hạt nhân đầu tiên, và phát triển lý thuyết tương đối. Fermi nhận giải Nobel vật lý 1938, công việc gây ra tính phóng xạ.

-Alessandro Giuseppe Antonio Anastasio Volta (1745-†1827) là nhà vật lý. Ông là người đã có công phát minh ra Pin điện và tên của ông được đặt theo đơn vị điện thế volt (ký hiệu V).

-Joseph-Louis Lagrange (1736-1813) là nhà toán học, thiên văn. Ông đã có những đóng góp quan trọng trong nhiều lĩnh vực của giải tích toán học, lý thuyết số, cơ học cổ điển và cơ học thiên thể, ông là nhà toán học vĩ đại nhất của thế kỷ 18.

-Leonardo của Pisa (1170-†1250), là nhà toán học tài ba nhất thế kỷ Trung Cổ "

-Fibonacci (1170-†1250) người từng có công lan truyền hệ ký số Hindu- Ả Rập ở Châu Âu, vào đầu thế kỷ 13 trong cuốn (Liber Abaci) của ông. Dãy số Fibonacci mang tên ông, số Fibonacci tuy ông không phải là người khám phá nhưng đã dùng nó làm thí dụ trong cuốn Liber Abaci

-Marchese Guglielmo Marconi (1874-†1937) là người phát minh ra máy điện báo Radio Ông cùng Karl F. Braun là hai người được trao giải Nobel vật lý 1909 "công nhận những đóng góp của họ cho sự phát triển của ngành vô tuyến"

-Antonio Meucci (1808-†1889) là nhà phát minh máy điện thoại nói năm 1857. Meucci là người phát minh ra máy điện thoại đầu tiên.

Ngoài những sinh hoạt về khoa học thành công trên, văn hóa nghệ thuật của dân tộc Ý cũng không kém phần quan trọng trong kho tàng văn hóa nghệ thuật. Chuyện tình lãng mạn của Romeo và Juliet, hai người yêu nhau nhưng sống không cho họ sống bên nhau, vì hai người là con của hai dòng họ vốn ghét nhau nhau từ lâu thành phố Verona, những hai người vượt qua những khó khăn để yêu nhau, và kết thúc cuộc tình là một bi kịch đau đớn. Chuyện tình này năm 1597 nhà soạn kịch người Anh nổi danh thế giới William Shakespeare (1564-†1916) soạn vở kịch xuất sắc và nổi tiếng trên sân khấu kịch nghệ quốc tế. Năm 1856 nhà văn Gottfried Keller người Thụy Sĩ viết tiểu thuyết Romeo und Julia auf dem Dorfe, từ năm 1908-1996 đã có 6 hãng Phim sản xuất phim chuyện tình Romeo và Julia.

Âm nhạc luôn đóng vai trò quan trọng trong văn hóa Ý. Là nơi khai sinh ra Opera truyền thống âm nhạc cổ điển. Nhạc cổ điển hiện đại đầu tiên có thể tìm thấy nguồn gốc từ những phát minh đầu tiên của các nhà soạn nhạc (symphony, concerto & sonat). Những nhà soạn nhạc nổi tiếng thế giới thuộc về: Giovanni Pierluigi, Monteverdi Baroque, Arcangelo Corelli và Antonio Vivaldi các nhà soạn nhạc cổ điển như Niccolò Paganini & Gioacchino Rossi. Các nhà soạn nhạc lãng mạn như: Giuseppe và Giacomo Puccini. Các nhà soạn nhạc Ý hiện đại là: Luciano Berio, Luigi Nono góp phần vào âm nhạc cổ đại thế kỷ 21.

Họa sĩ tài danh Leonardo da Vinci (1452-†1519) là một thiên tài toàn năng (sinh tại Anchio Ý những qua đời tại Amboise Pháp). Thời gian từ (1495-1497) Leonardo vẽ một trong những bức tranh nổi tiếng nhất của ông là “Bữa ăn tối của Chúa Giêsu và 12 Tông đồ” trong nhà thờ Santa Maria delle Grazie. Năm 1506 Leonardo hoàn thành bức danh họa Mona Lisa còn gọi là (La Gioconda) ngày nay hiện lưu giữ ở bảo tàng nghệ thuật, những không thể vẽ nên cái gì của người xưa trong tranh. Họa sĩ Sandro Botticelli (1445-†1510) nổi tiếng với bức họa Maria và Chúa hài đồng cùng các thiên thần. Ngoài ra còn những danh họa: Donatello, Fra Angelico, Tintoretto, Caravaggio, Bernini, Titian, Michelangelo và Raffaello sanzio....

Những triết gia: Marsilio Ficino (1433-†1499) là nhà nhân văn học người đầu tiên dịch nguyên bản các tác phẩm của Platon sang Latin, Niccolò Machiavelli (1469-†1528) nhà triết học chính trị, nhà người giao tiếp sau này, triết gia Jean-Jacques Rousseau (1712-†1778) những người đầu tiên phát triển của lý thuyết xã hội, của Niccolò. và Giordano Bruno (1648-†1600) triết gia, khoa học gia là Linh mục một trong những nhân vật đầu tiên đưa ra ý tưởng về một Trái Đất vô tận và động vật. Bruno cho rằng vũ trụ bao la, vô tận trong đó có các sinh vật, các hành

tin của ông khám phá. Bruno là tòa án La Mã kết tội và bị xử tử năm 1600. Ông là một người tiên phong cho khoa học.

Các tác giả văn học hiện đại là những người đoạt giải Nobel văn học: nhà thơ quốc gia Giosuè Carducci (1835-1907) "phong cách mới mẻ và sức mạnh tinh thần trong thơ", nhà văn nữ Grazia Deledda (1871-1936), nhà văn, nhà soạn kịch Luigi Pirandello (1867-1936), nhà thơ Salvatore Quasimodo (1901-1968) và nhà thơ nhà phê bình văn học Eugenio Montale (1896-1981)

Nhà văn Ý rất hâm mộ thể thao vì thể thao xưa xưa có các trận đấu sĩ ở Roma cổ đại, đấu trường Colosseum là di tích lâu đời, hiện nay có nhiều câu lạc bộ thể thao, đội bóng quốc gia được thành lập năm 1906 (Fußball Weltmeister) giải vô địch 4 lần (1934-1938-1982 và 2006) và năm 1968 vô địch giải Ái Châu (Fußball Europameister). Các môn thể thao mùa đông cũng khá phổ biến, nhiều người Ý tranh tài tại các Olympic. Thế vận hội mùa đông được tổ chức tại Ý năm 1956 (Cortina d'Ampezzo) và năm 2006 (Torino) Hoạt động thể thao vào các lễ hội Ý như Palio cuộc đua Gondola tại Venezia vào ngày Chủ nhật đầu tiên của tháng 9, các bộ môn thể thao không thể thiếu trong đời sống của dân tộc Ý.

Ý phát triển về Khoa học, văn học, âm nhạc, thể thao... ngoài ra có thể nói về thông tin: Pizza, Spaghetti. Theo tài liệu khác nhau cho rằng Pizza nguồn gốc từ Hy Lạp? Spaghetti là loại mì sợi xuất hiện ở Trung Hoa? Không cần tranh luận người ta đưa biệt Pizza ra đời tại Ý vào năm 1889 khi nữ hoàng Margherita Teresa Giovanni, hoàng hậu của vua Umberto đến thăm Napoli. Raffaele Esposito, chủ quán rượu Pietro li Pizzaiolo đã đãi món Pizza là một đặc sản nổi tiếng. Đó chính là loại Pizza ra đời là món ăn nhanh thơm ngon dễ ăn. Năm 1905 người Ý tên là Gennaro Lombardi đến New York lập nghiệp mở tiệm Pizza đầu tiên trên xứ Mỹ. Nhà văn Đức tuy gốc Ý nhưng cho đến năm 1952 mới đưa tên Pizza „Sabbie di Capri“ mang Würzburg thuộc bang Bavaria. Cho đến ngày nay, Pizza và Spaghetti có mặt ở hầu hết các quốc gia trên thế giới. Ở miền nam, người ta làm Pizza hay Spaghetti pha chế thêm bột gia vị để có được hương vị riêng. Người Ý có thể làm chế giò Việt Nam, nhưng họ không thể chế được món thơm ngon như các bà nội trợ người Việt.

Nhà văn Ý đào tạo nhiều nhân tài cho nhân loại, những người học lâu đời. Trường Đại học Bologna có từ năm 1088 (mới năm theo học 100.000 SV) hiện nay hàng trăm Đại học ở các ngành khác nhau. Đại học lớn nhất là Sapienza ở Roma có hơn 130.000 sinh viên (so với Việt Nam có lịch sử 4 ngàn năm Văn hiến, nhưng Đại học đầu tiên ở Hà Nội thành lập từ năm 1918)

Tä 1989 các quốc gia Đông Âu bắt đầu CS, làn sóng di cư từ Đông Âu đến Ý khoảng 1.025.874 người. Ngoài ra còn có các số dân khác như: Albania (348.813) người Tàu (127.822) Romania (297.570) Ukraina (107188). Thiäu số người Việt từ nước CS khoảng 3000 người, được Hải quân Ý vớt trên biển đông năm 1979 và tiếp tục thuyền theo diän nhân đạo của chính phủ và nhân dân Ý.

Nhìn lại lịch sử Việt Nam trải qua một ngàn năm Bắc thuộc, gần một trăm năm nô lệ giäc Tây, hàng dân tộc Việt Nam đoàn kết chống ngoại xâm giành được độc lập và gìn giữ bền vững, không ai muốn rời bỏ quê hương. Bị nước lịch sử ngày 30.4.1975 chấm dứt chiến tranh, thế giới mới được mở cửa hàng triệu người miền Nam tiếp tục bị nước, bắt chấp phong ba bão táp hay hiểm họa cướp bóc, häm hiäp, giät người; bắt chấp gian khổ khi vượt thoát biển động bäng; hay hàng nghìn sinh mạng khi làm kiếp thuyền nhân để tìm hai chữ Tä DO.

Làn sóng vượt biên sôi động nhất từ năm 1978, 1979 thuyền nhân Việt Nam đến các nước láng giäng từ Á Châu bắt đầu, chìm tàu, bị hải quân Thái häm hiäp đàn bà, trẻ em. Làm chủ nhân động tâm Thủ tướng. Cao ủy Tä Nän (United Nations High Commissioner for Refugees) kêu gọi các quốc gia tiếp do một vòng tay nhân đạo đón nhận người Việt từ nước. Hội nghị Genève, Juni 1979 các quốc gia Âu Châu đồng ý thuyền nhân Thuyền nhân Việt Nam.

Ngày 27.06.1979 tàu Vittorio Veneto bắt neo ở Tolone được cứu vớt ở cảng Taranto, chuän bị cuộc hành trình dài đến biển Đông tìm vượt thuyền nhân Việt Nam. Đây cũng là lần đầu tiên Hải quân Ý sau để Nhä Thä chiến (1939-1945) rời biển Địa Trung Hải hoạt động xa, hải hành dài 12.000 km. Ngày 5.7.1979 lúc 10 giờ tại cảng Taranto, tàu Hải quân được số chấp huy của Đô đốc Sergio Agostinelli của häm để 8 của Ý, phải chấp với các tàu V.Veneto (450 người), Andrea Doria (270 người), Stromboli (112 người), đưa được trang bị binh viện chấp chấp ỹ đồ phäng tiện. Läng thäc, nước uống ỹ đồ để thi hành số mệnh nhân đạo. Nhäng thuyền trưởng, thủy thủ đoàn, hàng người thiän nguyện y tá, bác sĩ với lòng nhiệt huyết tình nguyện làm việc nhân đạo trong đó sinh viên Nguyễn Hữu Phước (tàu Stromboli) và hai lính mäc: Cha Domenico Vũ Văn Thiän (tàu Doria) và Đäc ông Philip. Trän Văn Hoài (tàu Veneto) cũng đã có mặt trên đoàn tàu làm thông dịch.

Đoàn tàu đến Singapore với hải trình dài 2640 hải lý (tầm khoảng) thuyền nhân VN trên vùng biển rộng khoảng 250.000 km². Thiäu gian hoạt động các hải quân Ý trên biển đông vượt được hàng ghe, tàu vượt biên trong cửa “thấp tiếp nhất sinh” tiếp số 907 thuyền nhân. Chiäu ngày 02.8.1979 đoàn tàu tiếp chấp quốc mang theo toàn thể thuyền nhân Việt Nam. Buổi sáng tại Hai ngày 21.8.1979 đến Venezia, được đón mừng nhiệt, các phái đoàn để diän chính phủ lên tàu thăm chúc mừng thuyền nhân là Bộ trưởng Quốc phòng, phó bí thư bộ ngoại giao Zamberletti, tiếp người lịch sử quốc phòng, tiếp người Hải quân, Giám đốc văn phòng bộ trưởng, Đäc giám mäc,

các c quan truy n thông báo chí.

Chúng ta đ n x s n y v i đôi bàn tay tr ng, v t qua nh ng khó khăn th thách đ h i nh p và làm nên s nghi p. Kinh nghi m s ng là m t bài h c, m t di s n vô giá cho th h mai sau. Có „ôn c “ m i có „tri tâm“. Ng i không có quá kh là ng i b b ng g c trong hi n t i và tr thành vô đ nh trong t ng lai. Ng i Vi t dù s ng b t c n i nào trên th gi i, đ u ý th c đ c vi c b o t n b n s c văn hóa dân t c Vi t, duy trì ngôn ng Vi t, cùng m t tâm tr ng, m t n i ni m v quá kh v i nhi u bi n đ ng đau th ng c a m t th i đ cùng chia x , g n g i v i nhau h n. Đã 30 năm trôi qua nh ng chúng ta nh i k ni m và không quên tri ân c u t c a chính quy n và nhân dân Ý. Chúng ta r i Vi t Nam lúc tóc h y còn xanh, nh ng sau 30 năm thì tóc đã b c màu th i gian. Nhìn i sinh ho t c a C ng Đ ng Ng i Vi t t i h i ngo i nói chung, đ c bi t t i Ý h i nh p và tr ng thành trên m i ph ng di n. Nh ng sinh ho t c a ng i Vi t t i Ý h i tr ng i, v ng i Vi t r i rác kh p n i. Mu n t ch c ngày h i ng có 500 ng i tham đ r t khó. Tuy nhiên ngày 22.8.2009 H i Ng i Vi t t i Ý đ th hi n tinh th n „đoàn k t“ và „ăn trái nh k tr ng cây“, không phân bi t ng i đ n tr c ng i đ n sau, c g ng cùng t ch c „H i Ng 30 Ng òi Vi t T N n C ng S n T i Ý“ và phát hành B n Tin „Cu c Hành Trình V t Bi n, đ c bi t ban BTC (2) đã liên l c v i B Qu c Phòng, B t l nh H i Quân m i các thuy n tr ng và th y th đoàn c a nh ng chi c tàu đã c u s ng ng i Vi t chúng ta trên bi n c , c m n chính quy n, nh ng nhà b o tr ân nhân ng i Ý.

Trên tàu 30 năm tr c v n còn vang v ng đ âm Lm. Philip đ i di n ng i Vi t-Nam phát bi u: “Kính th a Đô-đ c, H m tr ng, các S -quan, các H -sĩ-quan, các Th y-th : Cám n vì đã c u v t chúng tôi C m n t t c nh ng ai v i t m lòng c a tín đ Thiên-chúa-giáo đã hy sinh cho chúng tôi su t đêm-ngày ...Ng i Ý các v có trái tim th t t t, không ai có th đ i x v i chúng tôi t t đ n v y ...Chúng tôi đã “ch t-đi-s ng-l i” b i lòng t t c a các v ... Sáng nay trên phi đ o chúng tôi đã ng m nhìn b bi n Ý m t làn gió nh ng t ngào m n-man trên m t nh đ u hi u chào đón và làm đ y s vui s ng trong tim chúng tôi ... Các v khác h n m i dân khác: v i các b n có m t đ ng lo i b t h nh và vì i đó các b n ph i x thân..” (3)

Nh i nh ng ngày đ u đ n Ý còn xa i , ng ngàng nh ng bây gi là quê h ng th 2. Con cháu tr ng thành nh m t ng i b n x , nhi u ng i đi làm có đ i s ng n đ nh mua nhà riêng, nhi u ng i đã v h u non, vui h ng tu i già suy ng m v nhân tình th thái, c i nhân sinh và hãnh di n con cháu thành đ t. Viên m n cu c s ng, là đ i m đ ng c a tham v ng, đ tâm h n thanh th n, không bao gi quên nh ng ân tình c a đ i đã trao.